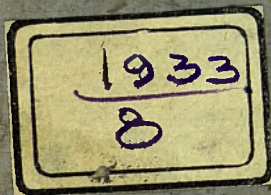

N. Amosov.

НЪҚЈАТ

DƏRHƏQ

ƏJSADA

— sektora. kəfebe. kərmança.

R ə w a n

1 9 3 3

Ռ. Amosov.

Tēmūrē Xəlīl Mūradow

2 - oy Pereulok Fûçika

dom 7, kv. 8

ÈRÈVAN - 375078 - USSR

Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

НЬҚҖАҢ

DƏRHƏQ

ƏJSADA

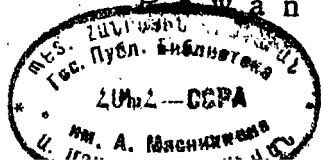
Тәрҗмә кыҖ R. Drambjaң

Rekdaktortl кыҖ Çasъme Çəlil

Nəşirəta Fьrқe – səktora кьtebe кыҖmaңça

R o w a n

1 9 3 3 sale.

459-72

№ 1000
Nəşrxana Hykmate

Glavlit. № 7785 (b)

Nəşirət. № 148

Төмбө № 2289

Тираж 1500

Səva sь zar gərək dərəq Əjsada bьzanьn

Pionere çahьl u xydenənase çahьl şərək məzьn dьbьn mьqabьli dьn. Əwana dьzanьn, wəki dьn zьrərək məzьn dьgьhьnə xəvatcija. Əwana dьzanьn, wəki bьn qybe derada u hoсьkə tərəqada xуə vədьşerьn dьzьmьne sьnьfa mə. Le xydenənase çahьl gələ wəxt həzьr nьnьn səva şər kьn mьqabьli dьn u nkarьn çava rast ve jan we pьrse bьdьn wana, je ky bavar dьkьn—dhəbьnьn.

Gələ çara, məri je ky xyde dhəbьnьn pьrs dьkьn dərһəq Əjsada. Əwana bavar dьkьn, wəki zь vьr dy həzar sal bərə sər ərde əmьr kьrijə Əjsa (Hisus—kьristos) Hənə məri, jek əwi xyde həsav dьkьn, je dьne əwi həsav dьkьn mərik məzьn, fьkьrdar, çar çarana zi əw te həsav kьrьne sotsialist u komunist.

Gələ. rasti Əjsa həbijə? gələ əw qəwьmьn—dьnəkə rasti je jan hьkьjatə?

Xасрərəza, je ky bavar dьkьn, əwana məh-kəm dьkьn, wəki əvə jəka qəwьmьijə. Əwana dьbezьn, wəki Əjsa xyde jə, je ky hatijə sər ərde,

wəki gʷə wəxta bujina wi əʒeba qəwʲmɪnə,
mina we jəke, wəki əzmanada stəjrəkə tɛzə u
başqə əjan biʒə, ja ky sər əzmanara cujə u
moga (təreq u kəʒiʒə wəxtə kəvɪn) bər bʲ „za-
re xyde“ bʲriʒə. Inçil şyro vədʲkə, wəki bona
həbandʲna Əjsa mərije xəvatci reŋçbər zi ha-
tʲn, hatʲn şʲvan, gʷə mələkə əjani wan bunə
u wanara gotʲnə bujina Əjsa.

Inçil paşe şro vədʲkʲn, wəki wəxtə ky si
salja Əjsa təmam bun, əw kətə ava səme u pa-
şe hazʲr bu səva pexəmbərtiʒə; əwi lʲ dora xyə
dʲçʲvand bʲ həzara məxluqət u əʒebe gələ gran
u məzʲn dʲçədand.

Вь хуəстʲna tərəqə çuħa hʲkʲmətə Ньро-
ми Əjsa avit kələ, da dəstə məhkəmə u dərxtst
sər хес, кʲşt. Вь һинкʲrʲna Inçile; Əjsa бʲ ra-
zibun sərcərmiş bu, wəki бʲ mʲrʲna хуə gʲnə-
he mərja bərdə. Gʷə Əjsa zʲ mʲrʲne se roʒ
şunda saq bu, əjani şağʲrte хуə bu u bʲlʲnd
bu cu lʲ əzmanə.

Xydenənas dʲbezʲn, wəki əw həmu һkʲjat
u cirokə. Əwana məlumətʲje dʲdʲn, dʲbezʲn,
wəki ty wəxtəki ty çikida Əjsa tʲnnəbiʒə.

Кinə rast? xydenənasa jan əw, je ky bavar
dʲkʲn?

Kyre mə gərək pʲrse han zələl bʲkʲn, le

бънерън, wәki hәrke lәzym бә, бькаръбън çave
бьдън wana, je ky bavar дькьн, wәki isbat бь-
кьн, ky hәmu gli-gotън dәrhәq Әjsada hьkјat u
ciroke зьгарлјенә.

Зь Әјса qә çergәk zi ньвисар пәмајә

Тариqа insanәt gәlәk y'imdare мәзын gәlәk
фькьрдара u ньвисарцја naz дькә. Әw мәрије ha-
nana hinkьрна хуә мәра hiştьнә бь gәlә ньви-
sara, бь кьтеба u je majinva. Бәса хәбәре,
peşikare мәзын u dәrsdare сьнфа pala буңә—
Karl Marks, Vьladimir Ilјic Lenin. Marks çergәk
кьтеб ньвисјә, зь wan кьтеба сәва proletariat
зь hәmuşka qimәттьr кьтеба „Kapital“-ә, әw
кьтеб, nav kizaneda te şro wәкьрне, wәki peş-
dacuјna qьrare kapitalistije бь kizan qanuna-
va peşda дьсә u сәва сь qьrare сьмьәта ysa
bхуәзә-nәхуәзә gәrәk xrav бә. Бь we кьтебе
zare baş je сьнфа pala hin дьбън, wәki сәwa
we wәlgәrinън, xrav кьн nire хунхуәра kapita-
listә.

Vьladimir Ilјic әмьr дькьr wәxte xravbuna
kapitalizme, wәxta Inglaba proletara hәmu дьн-
јaje. Бь сәrkartja Lenin сьнфа pala ja Uaьsete
әfrand фьrqa hәсьни ja balşevika, ja ky сьнфе
pala gihand inglaba Oktjabre. Бь сәrkartja Vь-

ladimir Iljic hëmu qəwate inglabdar proletariate hëmu dënjaje topi sər həvdy bun u hatə təkili-lyryne Internatsionala komunista. V. I. Lenin pa a u gyndija hin dëkyr, wəki bə xəvatəkə cəwa-gərək inglab peşda bəbyr u cəwa peşda bəbyr hukyməta proletarije, wəki hëmu xəvatci bəgy-lyzr sotsializme. Bə gylje Lenin, bə kətebe Lenin, proletariate təvmyləti u xəvatcijed hëmu dënjaje n̄ha hini çerəbandəna inglabe dëbyr, şirətə u nişandajina hyltiçyr səva şərə xyəji pa-şyr m̄yqabyl dënja kəvn u səva cekyrna çy m̄yətəkə təzə ja sotsialistije.

Xəçrərəza u məni, je ky bavar dëkyr, dbe-zyr, wəki Əjsa zi fykyrdarəki məzyr biyə, wəki gəvə əwi ylme xəçrərəziye cekyriyə. Je ky Əjsa dhəbinyr, gələk zy wana, Əjsa həsav dëkyr cə-wə xyde. N̄ha p̄rs te ortə, wəki hərke bə rasti Əjsa dine xəçrərəza əfrandijə, gəlo əw hiştijə xəvate xyə, kətebe xyə, u je majin. U əjan dë-bə, wəki zy Əjsa nə ky kəteb, le ty çergək n̄-visar zi nəmajə.

Je ky bavar dëkyr, we çava mə bəbyr, bezyr, wəki Marks u Lenin wəxte nezikda əmyr kəryne, le Əjsa dy həzar sal bərə buyə, səva we jəke zi zy Əjsa ty tışt nəmajə. Mə cəwa nişandajin dərheq Marks u Leninda xəbər da,

сымкі әwana Әжаньн нав һәму хәватсijада u сәва мә әwana мәрије нас u пезикьн. Le мә дькарбу бьда наве çergә y'Imdar u фьқьрдаре мәзын, je ky сәнд һәзар сал бәре әмыр кьргнә u әwana бхуә jan çagьрте wan бь нvlsari çro вәкьргнә u нvvisinә фькре хуә. Bәsa хәбәре әм һылньн философе мәшур ja Нурьмьстанә, Рь- qaton, Aristotel, Demokrit. Әwana дьшкә zi зь „буjina Әjса“ реҫдәир әмыр кьргнә, le зь мь- рьне ҫунда, әwana һиштнә қытеб, нvlsar, нав қизанада y'lme хуә нvvisinә.

Rәstә һәбунә фьқьрдаре ysa zi, je ky y'lme хуә jan нәнvvisinә, jan zi y'lme wan нәһатijә хуәjикьргнә. Le pәra мәзын ja y'Imdar u фьқьр- dare мәшур, disa һиштнә хәвате хуә, je ky һә- ta пьһа һатнә хуәji кьргнә. Әм бира хуә биньн вәкi зь Әjса ty çergәк нvlsar нәmajә.

Зь Әjса ty биранин u тьшт-мьшт нәманә

Wәxte ky мәрије мәзын вәfat дьбьн, (дьм- рьн) зьsьlәt dxәвьтьн сәва бираниңа wan бәгәв кьн, хуәji кьн әw тьшт-мьшт, бь қизана ky мә- rijed һан әmr u zijine хуә дәрбаз кьргнә Sala 1924-ada, мәһа қанунедә вәfat бу дәрsdare мәзын хәватсija Vladimir Ijic.

Palә u gyndije вәlate мә сь кьргн? Çәm

mə pera təşkil kərbn muzea Lenin, le nba institute Lenin je məşur həjə, kədərə sər kətebe Vladimir İljic, sər nəvisare wi u xəvate wi dxəvətn. Vedərə bərəv kərbnə əw həmu təşt mışt, bə kizana ky sərkarə məzbn əmre xyə dərbaz kərbjə. Zə Səbire dur, zə gynde Şuşinskije aninə Moskvaje karavata wi, kyrsija nəvisare (stol) u təşt mışte dən ja oda wi, kədərə wəxta sərğun buñe Lenin dəzja. Aninə institute təşt mışte we hoçəke, kədərə sala 1917-ada, havinə Vladimir İljic xyə vəşartəbu, wəki nəkəta dəstə agented Kerenski, pəşt gola Razlive, nəv mergada.

Moskvaje həjə institut bə nave Karl Marks u Fəridrix Engels. Vedərə hənə kəteb, je ky Marks xyəndijə, dəftərə wi ja bəranine u jəmajin. Gələ təşt manə zə mərije məzbn dənjaje kəvn əl. Hənə cənd təşt, je ky əmre wani ja həzar-həzar salanə.

Hərke rasil dəwr u zəmanada Əjsa həbijə u səwa ky xacpərəza məhkəm dərbkn, əw bujə fəkrdarək məzbn. demək we wəxtə gerək səl sələt bəxəvətnə səwa bəranina wi, təşte wi xyəjl bəkrəñ, əw təšta, bə kizana ky əw əmre xyə dərbaz kərbnu. Təştəki ysa həjə? Əjan dəbə, wəki, na, tynnə. Əjan dəbə, wəki zə Əjsa ty

тѣшт нѣмајѣ. Растѣ хасрѣрѣз џар-џар дбезьн wѣ-
кѣ парсе we хасе, сѣр кѣзане ку дьвѣ ѐјса Та-
кьгьнѣ хас, хатьнѣ хуѣјикьгьнѣ, дьвѣ ѣв бьз-
мар, бь кѣзана ку ѐјса бьзмар кьгьнѣ, ѣванѣ
зѣ манѣ.

Le ѣјан дьбѣ, wѣкѣ дерада зь wan дара
ѣвџас хѣјѣ, wѣкѣ ѣм wана бѣрѣв кьн, нѣ ку
qasi хасѣкѣ дьбѣ, le тѣмам аважикѣ мѣзьн. ѐјан
дьбѣ, wѣкѣ бьзмар зѣ нѣ ку сар хѣвьн. (je ку
lazьтѣ bona бьзмар кьгьна хѣрды дѣста u хѣр-
ды ѣнга) le бь сѣнд дѣхѣ джужѣна. Wѣкѣ бь
wan бьзмара мѣгьв бьзмар бькрана, wѣ сакѣ
џане wѣда џикѣ ѣза нѣдьма. ѐјанѣ, wѣкѣ „тѣш-
те“ ysa, je ку „bona нѣшандѣјинѣ“ дерада да-
тиньн сѣва фротане, алије y'лмда наје наз кьгьнѣ,
сѣва ѣсбате растѣ bona бујѣн u зѣјѣна ѐјса. Je
ку dhѣбѣньн u бавар дькьн дѣса дкарьн безьн,
wѣкѣ зь wѣхте ѐјса ѣвџас сал дѣрбаз bunѣ,
wѣкѣ тѣштѣк нѣхатѣјѣ хуѣјѣ кьгьнѣ. Тѣште ysa нав
тарѣқада џѣwьмѣнѣ u ѣм сѣр ve хѣме мѣлумѣ-
тѣје нѣдьн, wѣкѣ ѐјса тьннѣбѣјѣ.

Ve gave ѣме бѣра хуѣ бѣньн, wѣкѣ зь ѐјса
ты тѣшт-мѣшт нѣманѣ.

Wan wəxtada ty tariqzanək dərheq Əjsada nəb- visijə

Dərheq mərije məzənda əm zə həmuşka zəftər dızanbın zə şrovəkərna sərhətja əmre wan u zə xəvate wana. Dərheq mərije məşur tariqzanə u nəvisarclja, je ky wəxte wanda bə wan-
ra dızan dənəvisən. Wəxte ky V. I. Lenin dızja, dərheq əmre wida kətəb u broşur dhatən nəvisare. Caxə ky mə peşikəre xyə ynda kər, dəst pe. bun çergək kətəb dərəkətən ronall dərheq əmre wi, xəvat u kərna wi. Usan zı gələk kətəb hənə dərheq əmr u xəvata Karl Marksda zı.

Tariqdar nav xəvata xyəda hərtəm zı əmr u zıjına mərije məşur nəvisinə. Bərə, məktəbə kəvnda — gimnaziada, məktəbe reali u je majn-
daşagərda borçdar dkerən, wəki əwana bə əz-
bəri bzanbın naye padşəje u qumandare başqə-
-başqə, je wəxte bərə. je kəvn. Bəsə xəbərə mə əzbər kərjə dərheq padşəje romije Gaļ Hul-
jos Kesare, je ky zə bujına Əjsa cənd səd sal bərə əmr kərjə. Mə borçdar kərbun, wəki ky
● əm bə hər aljava hin bən u bızanbın, wəki Kesar cəwa əmre xyə dərbaz kərjə, sə səx ra-
dəbu, roze cənd çara nan dxyər u jed majn. Əjan dərbə, wəki tariqzanə bə hər aljava əmre mərije məşur, je wəxta xyə, nəvisinə.

Dlśá p̄rs peşda te, h̄erke Əjsa m̄erik̄e m̄eşur buj̄e, h̄etta „xyde“, ḡelo tariqzan u ylmdare we w̄exte  mre wi n̄v̄isin , jane na? Le tariqzan u ylmdare ysa wi w̄exti ḡel k h bun, b sa x b re tariqzane m̄eşur ja  uha Hovsep Fylavin, tariqzane romi Tatsit, n̄visaik̄are  uha Justus, Filon, tariqzan  Just Tiberi, y'lm̄dare za n buna d njaje Plenin u g l k jed majin. Ylmdar u n̄visk̄are hanana b  h r aljava tariqa w̄exta xy  n̄v̄isin , nav k̄tebe xy da  wana d r q t şt  g l k hur u s̄v̄ k zi n̄v̄isin ,  wana n̄v̄isin  d r q m rije b   ar keva n k̄v̄ş u n   jan zi, le d r q  jsada z̄b wanat̄y kest̄y  erg k zi n n̄v̄isin .

Əva j ka s̄b nişan d d ?  w nişan d d , w ki  wana d r q  jsada ty t şt n b hist n , le s va we n b hist n , s̄mk̄i m rve ysa tyn-n bi .

„T req“ z f deşjan, w ki tariqzan  ty  ik̄ida d r q  jsada n n̄v̄isin .  wana d t̄rsjan, w ki m ri we bavar n k̄ n s̄b ky  w bona  jsada şro v d̄ k̄ n, bona we j ke zi  wana d st pe kr̄ n q lbi u m x n ti. We w̄exte k̄teb n şrxanada n şr n dbun, le dhat n  n̄visare b  d stn̄visari u w̄exte we n̄visare „t req“ nav x vate tariqzan   uha Fylavin u nav k̄tebe Tat-

slte roml, zedə kr̄n xyəst̄na xyə. Le zedək̄-
 r̄ned hanana ysa məşur̄n, wəkl̄ şaḡrtəkl̄ ko-
 ma 4-a jan 5-a z̄l dkarbu əjan b̄kra, Bəsa xə-
 bərə, k̄tebe Hovsep Flāvīda zedək̄r̄nəkə ysa
 həjə— „We wəxte əjan bu Əjsa, mərīkə gələk
 zanə, hərke ky rast b̄bl̄ja, wəkl̄ mə b̄gota ky
 əw mərījə. Əw dərsdarək̄ əçebi bu səva mərj̄a,
 Je ky b̄ ɔ̄l̄əşq̄i rastije wi qəbul dkr̄n u əw
 gələka, səwa çuha, ysa z̄l ur̄ma k̄şand alije
 xyə. Əw xyə Əjsá bu. Wəxte ky b̄ m̄xənətl̄
 qyll̄xdare məz̄n P̄iqatos, əwi rak̄r̄ xec, ḡşk
 Je ky bərə əwl̄n əwi həband̄n, əwana mäh-
 kəm man sər bavark̄r̄na xyə. Roza ssja əwi
 disa saq̄ əjan bu wan̄a, səva k̄zane ky, səwa
 ky səva bhəzara əçebe wi xəbər̄dabun u got̄-
 bun pexəmbərə „xyədetije“. Əw, Je ky çerge
 hanana n̄v̄isijə, səwa k̄v̄ş d̄kə Əjsa dhəbl̄nə
 səwa xyde, bavar d̄kə „əçebe“ wi, demək gə-
 rək̄ xyə xəsr̄ərez bə. Le z̄ ɔ̄arīqa mərə əjanə,
 wəkl̄ Flāvin hərt̄m bujə n̄v̄put̄r̄əres, n̄v̄ çu-
 ha, le əwi t̄çara xəsr̄ərez n̄bijə. Demək Hov-
 sep Flāvin n̄karbu waq̄ çerga b̄n̄v̄is̄ja, Xən
 z̄ we jəke, y'Imdar isbat kr̄nə, wəkl̄ dəst̄n̄v̄i-
 sare Flāvin ja reş̄nda hətta dəst̄ re k̄r̄na
 q̄r̄na 4-a, çerge ysa t̄yn̄əbunə. Y'Imdar ysa z̄l

isbat kræn qəlbi, je ky krænə nav k̄tebe Tatsi-
te romida.

Je ky dhəbin̄n, dbez̄n, wəki Əjsa əcebe
məzn̄n d̄qədand u əmre wi b̄ qəw̄mand̄ne
əcebīje dərbaz d̄bu. Bəsa xəbəre, dbez̄n,
wəki wəxte ky Əjsa sər xec m̄r, bu ərdhəzan-
d̄nəkə məzn̄n u ru ḡrt̄na t̄ve. „P̄erde m̄z-
ḡvte qəlb̄si u z̄ zor hətta b̄ni bu dy p̄arçə,
ərd̄ h̄zja u z̄nar qəlb̄şin, qybr v̄əbun u gələk
ziarəte m̄ri saq bun. Z̄ shəta 6 a hətta shəta
9 a tari k̄tə sər ərde (B̄ Inçila Maiteos).

We wəxte əm̄r d̄k̄r y'imdare məşur je
romi Plinin, je ky k̄tebe „Zanbuna d̄njaje“
n̄visīje, b̄ şro vək̄r̄na qəw̄mand̄na, je ky
we wəxte nav d̄njaje d̄qədjan. K̄teba handa
s̄rik t̄mam şro vək̄rīje d̄rəq ru ḡrt̄na t̄-
veda, (taribuna), le d̄rəq ve ḡrt̄ne, je ky
„bu z̄ shəta 6-a hətta 9-a“ nav k̄tebeda ty çl-
k̄da n̄hatl̄je got̄ne. T̄ştək n̄hatl̄je n̄visare
d̄rhəqa ərdhəzand̄neda zi.

Z̄ tariqzanə u z̄ yimdara ty k̄s bir na-
j̄nə d̄rhəq wan əceba, je ky ḡvə Əjsa qəd̄an-
d̄l̄je. Əjanə, wəki əcebe ysa u qəw̄mand̄ne
ysa l̄ sər d̄njaje n̄bunə.

Inçil nıkarın İsbat bın bona emr u zıjına Əjsa

Hetta nıha ty çıkıda em İsbat nabının bona emr u zıjına Əjsa. U caxe ky sər we hımə, em məlumətije dıbn, wəki ty Əjsak nəbije, məri je ky bavar dkın, „har dıbn“.

— Cəwa ky nəbije, nə ky bona we jəke inçilada te şro vəkırne?

Şxyəl wedere jə, wəki y'lm nkarə inçila qəbul bıkə cəwa kıtebe İsbatije dərheq bujına Əjsada.

Inçil u gli gotne wan hatınə hazır kırne zı legent, mızulije u gli-gotne başqə-başqə, je ky mızqabıl həvın, je ky bı İsbate zanbuna təbiətə u tarıqije, İ həv najen. Vi alıda em inçila dkarın wəkə həv kın bı hıkjate urısi, jek hatınə gotıne dərheq „merxase“ u „mıre“ Urısete. Bəsa xəbəre, dərheq İlja Muromets, Darbınja Nikitıç, Aljoşa Pərovıç u je dıne (çəm fılla „merxasja“ Hıjk u Bel jan Davıte Sasunı u je dıne. Nasja Tərcımtəci). Je ky bavar dkın, dərheq inçilada dbezın, wəki inçil btebe zıiarətijənə, wəki əw xıde xıə nıvısije bı dəstı şadırtə Əjsa. Le əjan dıbə, wəki dəstpe kırna. qırna 4-ada gələ inçij həbunə, wəki we wəxte dy navnışe inçila həbunə. Bı navnışe əwın in-

çil dhatbne həsav kərbne 40 həv, le bə pavnişə dyda car həv. Zə wan inçila hər jəke mьqabıll inçila dьne bu. Cənd inçilada şaşije əjan, je ysa həbun, wəki əw nьkarbun bьdana dəste wana, je ky dhəbandьn. Bəsa xəbərə, bərə həbu inçila Tоvmas. Dь we inçileda hatьbu şro vəkьrne zarotja Əjsa. Nviskare inçil dxəvьtə isbat bьkə, wəki Əjsa zarotja xyədá zı xyde bu, je ky hər tьşt dkarbu bьkra. Tьşte kəne əwə. wəki bь gotna inçile han, Əjsaje tьfal karьbuңa xyə dxəvьtlne səva xyəstьna xyə zarotije, səva həjfa xyə u xyə nişan dьdə zylьmkar.

Gəlo, gərək sə bьqəwьmija, wəki inçila han bьdana dəste wana, je ky bavar dьkьrn. Gəlo wana gərək bavar bьkrana zarəkə-xyde, je ysa, je ky bь kei u xyəstьna xyə dərbaz dьkьr, je ky həjf dьstənd, je ky zylьmkar bu. Hətьn ky na, tьçara.

“Tərəq” (hogevor həjrər) sər we jəke gə-ək fьkr kьrn u ojina dərхьstьn, wəki gьvə mə-əkı tauz fьkr krijə laqьrdja xyə ysa bь mərlijara bьkə u sər inçille rast, zedə kьrijə inçila xyə şejtanije. Sala 325-ada bazare Nikijajeda 318 episkopos bərəvi sər həv bun. əwana təşkil kьrn çьvate həbandьne—je dere. Zə gələk gli-gotne şunda, əwan zə wan inçila, jek mina həv

ninbun u jek mьqabyll je dьnē bu, bьzartьn car inçil, ja Matteos, ja Markos, ja Ojukas u ja Novhannes, je ky bь fьkre wan dьha neziki rastije bun. Inçile han hatьnē əlam krьne, səwa inçile qaçuni (demək, je ysa, jek allje dereda hatьnē qəbulbune).

Le, çьmьət, je ky bavar dьkyr u dhəband, dxyənd inçille qədəqə kryi, səwa we jəke zi kəşişə dəst pe krьn hьkjatəkə ysa şro vəkьrn, wəki bəgəmjə car inçille han zь xyəde stəndьnə. „Həmu inçila hatьbun danine bьn kьrsije nьvl-sare — kəşişə bь komva dəst pe krьbun dya dьk-ryn — „Ja xyəde, ysa bkə, wəki inçille rast rabьn ser ruje kьrsije... ja xyəde, ysa bьkə, wəki inçille rast dərəkəvьn sər ruje kьrsije“ kəşişə ysa dьwəqьlandьn u aha gьvə car inçille hanana dər-kətn sər ruje kьrsije, jek hətta lro zi xəsrəre-zed Inakar dhəbinьn.

Inçille majrn hatьnə əlam krьne apogrifik (qədəqə kryi) u dь hər dərada inçille ysa bərəv dьkьrn, cqas ky dkarbun u dşəwutandьn.

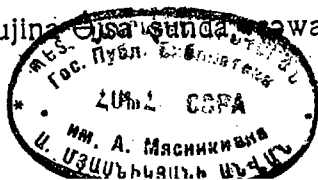
Kəşişə car inçil bьzartьn, le nav wan car inçilada zi hənə şaşişə u mьqabylbune ysa, je ky hər xyəndkarəke mə dkarə bьbinə.

Həmьn kьr gərək bərə həmuşka le bьrь-зын, cьka sawa əjsə blişə; bave wl ki jə? kal-

ke wi u je majln. Əwana we cə bəbɪnɪn? Aha cə. Hɪnkɪrɪnək həjə, wəki dɛbezə, ku xyəde zɛ sɛsja jə, le bɛ nəfərə başqə-başqə. Xyəde bav, xyəde kyr, xyəde rɪh. Əjsa kɪ bu? Inçil dɛbezə, wəki əw xyəde kurə. Kɪ bu bave wi? Tɛre wəki bave wi xyəde bave, le əjan dɛbə, wəki inçileda te gotɛne, wəki Əjsa biyə zɛ xyəde rɪh. Cə te stəndɛne? zɛ jəke biyə, le je dɛnra həsav dɛkə bav. Bɛ çarəkeva dy bav. Le əva jəka he hɛndɛkə, Əjan dɛbə wəki bave Əjsa ja sɛsja zɪ həbiyə. Inçila Qukasda te şyro vəkɪrɛne, wəki wəxte ku Əjsa 12 sall bu, de bave wi bɛ wɪra cunə dere, wəxte vəgərəndɛne, wana pe nəhɛslan, wəki cəwə kyre wan ynda bu, dəst pe kɪrɪn wi gərjan u tənə „se roz şunda əwi dərɛda dɪtɪn, rɪnɛştɪbu bɛ səjdara, əw pɪrs u pɪrssijara dɛkɪr u gɪh, dɛda wana“. Cəxe Mərɪam Əjsa dɪt, got: „kyre mɛn tə cə ani sərə mə, əz u bave tə ɪ tə dgərɪn“. Mərɪam „dija xyəde“ cəwə ku, jek dhəbɪnɪn, dbezɪn, xyə dɛbezə, wəki bave Əjsa Hovserə.

Tɛştəki, ysə təvhəv bujl həjə dərnhəq kalke Əjsada zɪ. Inçila Matteosda te gotɛne, wəki kalke Əjsa Akop bu, le Inçila Qukasda kalke Əjsa te gotɛne Eqɪa.

Zɛ bujɪnə Əjsa şunda cəwə ku şadətɪ dɛdə

inçila Matteos, Hovsep „kyre xyə u dija wi hılda, şəv dərbazi Mьsьre bu u ıь wedəre ma hətta mььna Herovdes“.

Le inçila Ojukasda te gotьne, wəki Hovsep u Məriam bь zare xyəva tьmmə ıь wedəre dьman; zь bujina Əjsa cənd roz şunda, Əjsa brьn dere, vedəre hatə peşja wi kale Simion, səva we hyrməte, xəçpəreza we roze əjd dьkьn, nave we əjde danınə „Bər bь xyde“.

Zь inçila əm dkarьn gələ məsəle ysa bınьn, je ky ıь həv nəjen, mьqabьll həvdynə. Lazьmə, əm bezьn, wəki hinkrьna Əjsa nav inçilada zi təvhəv buji bu u gli-gotьn mьqabьll həv bun. çar çara həma inçiləkida çergəkeda əm rasti xəbərə Əjsa ten, jek tyçara ıь həv nəjen. Bəsa xəbərə inçile Matteosda, Əjsa çlkida dbezə „Bəxtəworьn əwana, je ky ədlajije peşda dьbьn, cьmki əwana we bьbьn əwləde xyəde“ u „Mьqabьll xravijə məsəkьnə“. Həma ve inçileda rəx ve jəke Əjsa əlam dьkə.— „Əz nəhatьmə, wəki ədlajije bınьm, le əz hatьmə, wəki şur bınьm“ u „əw dar, je ky rəza nadə, dьbrьn u davezьn nav ağьr“.

Zь we jəke əjan dьbə, wəki Əjsa dbezə— pak u „bəxtəworьn“ əw məri, je ky ədlajije u rəhətije hьz dьkьn, le hnək şunda xyə məlumə-

tije dьdə, dbezə, wəki bь xyə hatljə şur dəstda, demək, wəki şər bьkə. Çikida Əjsa şewrdarije dьdə, wəki məri mьqabьll xravije nəsəkьnьn, le çiki dьnda dьbezə, wəki əwana je ky pakije padnə mə, gərək beңə xьravkьrьne. Şaşije ysa inçilada zəf hənə; əw jək isbatə, wəki inçil wəxte başqə başqəda hatьnə nьvisare, bь dəste mərije başqə-başqə u bь nete başqə başqə.

Xen zь wan şaşja inçilada gələk şaşije tarьql u je zanbuңa dьnjaje hənə. Dərһəq Əjsada inçilada te gotьne, wəki əw zь Nazarete jə, le we wəxteda bazarəki ysa tynnəbijə. Bь rasti nəhatьnə nişan dajine wəxte tarьqije je padşəje romi u sədrəzəma.

Əw gьşk nişan dьdьn, wəki rasti zь inçil hatьnə һazьrkьrьne zь legent, cirok u һьkjate kəvn başqə başqə, zь vьrr u dərəwe fantastiki, zь mьzulja bəre u je majin.

Demək inçil nkarьn isbat bьn dərһəq əmr kьrьna u şijina Əjsada.

Gəlo Əjsa һəbijə?

Сь te stəndьne? zь Əjsa ty çergək nьvisar, ty tьştək nəməjə, ty tariqzanək, ylmдарək u nьviskarək wan zəməna ty хəbərək nəgotьnə dərһəq Əjsada u wan qəwьmandьna, je ky gь-

və bь émrə Əjsara gredajinə. İnçil kətebe tənə-
nə, kedərə te gotьne dərһəq émr u zijina Əjsa-
da – le inçil tuçara nьkarьn isbat bьbьn səva zi-
jin u émьr kьrьna Əjsa. Zь we jəke zi y'Imdar
tenə sər we fьkrə, wəki ty wəxtəkida, ty Əjsak
tynnəbijə, wəki Əjsa te mejdane səwa tьştəki
hьkjatijə, tьştəki ciroka u legenda, le hər cь te
şro vəkьrьne dərһəq Əjsada, əw həmu hьkjat u
ciroke kəvndьn.

Dəste y'Imda isbatəki zi həjə, bь kləne əw
fьkrə han məhkəm dьkə. Isbata han dəste we
y'lme jə, jek te gotьne təriqə məshəva ja wə-
kəhəvkьrьne u hini zambuqa dін u məsəbe hə-
mu məxluqəta dьkə.

Y'lme han dьbezə, wəki ysa goti, bəri „bu-
jina Əjsa“ zəf u zəf bərə, nav məxluqəte kevn-
da həbunə hьkjat u ciroke ysa dərһəq xyədeje
xyə, səwa ky hьkjat həjə dərһəq Əjsada zi.

Həmu xyədeje bərə zi zь dija xyə bunə,
hін krьnə, çəfe kьşəndьnə u paşə mьrьne şun-
da saq bunə, səwa ky inçilada dərһəq Əjsada
hatijə gotьne.

Mьşredə xyədəki ysa bu Gorr, le dija wi
zi Izida. Funikəda Tamuz bu, Əçəməstanəda
Mitrən u je dьne. Əwana gьşk zi zь dija xyə
bunə bь əçəbi, gьşk zi əçəba qədəndьnə, səwa

ky Əjsa, jek wan əceba qədandijə. Tərif kəryna wan xyədea, je ky hətta wəxta iroin hatəne xyəji kəryne, bə her aljava mina tərif kəryna Əjsanə.

Səwa ky inçilada dərheq Əjsada hətljə şro vəkəryne, əw şro vəkəryn mina həkjate xyədee hənda, cina, monqola—mina həkjate Buddajə. Profesor Zejdel, je ky cənd sal hini məsəbe Budda bijə, dərheq Buddada wa dənəvisə.

•Budda əw xyə xyəde jə, je ky bijə məryv. Səwa məryv əw zə səlsələtə padşətijə jə; əwi zə dija xyə bijə bə forma əcebi u bujina wl tıştəkə əcebijə. Xyədea u padşa əwi dhəbandən u peşqəşa tanın wirə. Brahminəkə (kəşiş) kal həma ve şətə naz dəkə, wəki əwi dəkərə mərja zə həmu çurə xravijə aza bəkə. Ədlajl u şajl dkəvə ru ərde. Pəj Buddajə çahyl dkəvən, e dşgəryn, le əwl bə əcebi aza dşvə u bə hyrət bər bə dere dşcə. De bave wi lə wl dşgəryn, lə kyre xyəjl 12 sal, u əwl dşbinən nav kəşişa, dərada. Əwl dşhiştənək zu əjan dəkə, zə hostə xyə u y'ime wana peşda dşcə, sal bə sal dşha məzən—qəwat dşbə. Əw pərez dşgrə u dkəvə nav çerəbandəne başqə-başqə. Əwl cəma zilərətida dkəvə ave. Şagərte brahminəkə ylmdar, zanə, dərbazl all Budda dşbən; gazija

wi bu „Pəj mən wəgən«. Zь 12 şəgьrtə 3 həv
gələk başın, le jək xravə. Nave şagьrtə je bə-
re, hatьnə gyhastьne. Cəwa səjda Budda te
mejdane sər neta bəxteworbune, əwi zəf hьz
dьkə bь mətəloka xəbər bьdə, he gələ çara zi
alije bьzartьna xəbərə u glija wəkəhəvbunəke
əşkərc həjə nav xəbərə Budda u Əjsa.

Əwi zi hin dьkьr, wəki bxyə zь dija xyə
bujine bere həbijə. Dərheq mьgьna xyəda, mə-
lumətije dьdə, wəki vədygərə dьcə əzmana.
Wəxte ky səva sujina xyə zь şagьrtə razьxije
dxyəzə, şagьrtəra dьl dьdə, soz dьdə wəki wa-
na xyəji kə u xəbər dьdə dərheq xravbuna hə-
mu dьnjaje. Əçebe behəsav isbat dьkьn wəki
bujina Budda zь xyəde jə. Əwi dgərə sər aye,
bь hyrmət te bazare u dьmrə bь əjankrьned
əçebi. Ərd dhəzə, hərdy sərə dьnjaje
şəwqin dьdьn, təv dtəmrə, u zь əzmana me-
eor te xare. Budda mina Əjsa dьcə çəhçəme u
zь wədərə vədygərə hьldьkşə lь əzmana«.

Wəki əm mьqale handa, je ky mə lь zore
anı, xəbərə Budda rəsid bьkьn, gələ mərl we
fənm nəkьn, wəki xəbər nə ky dərəq Buddadajə,
le dərheq Əjsada jə. Le məsəbe Budda zi 5-6
şьd sal zь məsəbe Əjsa bərə peşda hatijə.

Əm сь dьbinьn? əm dьbinьn, wəki gli-gotьn

dərheq Əjsada əjsati hıldaje zь həbandьna көvfi məxluqəte başqə-başqə. Məxluqəte көvn nkar-bunə bonə xуə əjan bьkьn gyhastьna rozgare sale u gyhastьna şinaje, əw həmu əjan dkьrn səwa krьn u xəvate xуəde, le sьra əwlьnda krьna xуədeje təve. Məxluqəte hanana əjd kьvş krьbun səva bujina xуədeje təve, səva mьrn u çarkədn bujina we.

Bujina xуədeje təve dhətə əjd kьrne zь-vьstane, wəxte ky təv vədyərə, cьmki we wəxte ysa kьvş dьkə, wəki təv təzə dьbə. Mьrn u çarkədn bujina xуədeje xуə əjd dьkьrn bьhare wəxte ky şinaji zil dьdə, ərd şin dьvə. Əwana xуədeje xуə tərif dьkьrn mina mərije əce-bije, je ky zь dija xуə dьbьn, çəfe dьkşinьn, dьmьrn u raşe çarkədn saq dьbьn. Dərheq we jəkeda hatьbun əfrandьne legenta u gələk gll gotne fantastikije. Məri bь rəça bər bь waң xуədea dcun, wəki əwana wana zь bələngazije, zь qultije u qarməztije „aza“ bьkьn. Xуədeje təve nav waң legentada te həsav kьrne səwa xуədeje azakьrne. Ysa peşda hatьnə məsəbe Budda, Əjsa u məsəbe majin. Əjsatt teşkil bu wəxta xravbuna padşətja qultije romlje, qulija han təl wana bər bь həbandьna Əjsa bьr. Əwana, lь pakbuңa əmre xуə begyman bun, əwana

dəst pe kʁɔn bavár kʁɔn, wəki wana tənə dka-
rə aza bkə xyəde, je ky saq biʁə u çarkədən
we be. Cirok—həkjate han kerɪ sɔnʁe hɪkmdar
u karmez bu. Əw dɪl dɪda bələngaza, gyhdarja
wan zɔ ʃərə sɔnʁɪ dur dɔxɔst, wana hɪnɪ səbr
kʁɔnne u gyhdarbunə dɔkʁ. Dəst pe kʁɔn xə-
bər dan, dərhaq we jəkeda; wəki Əjsa we səd
sal paʃə disa be. Əw həzar sal ʃunda zɪ nəhat,
u tuçara nəje zɪ, sɔmki əw həmu gʏll gotɔn
cirok u həkjatən.

Caxə ky bona wan həmuja bexyədeə, je ky
xyəde dhəbinɔn, wanara ʃɔro vədɔkɔn, əwana
dbezɔn, wəki tənə çəm mə bujina Əjsa qəbul
nakɔn. Roavajeda, kədərə gɔvə məri dɔha kul-
turinə, Əjsa dɔhəbinɔn.

Kulturti baʃqə-baʃqə dɔbə. Wəki əm hɔll-
nɔn tənə y'ime zanbuɔa həlwəxte çɔmʁətije, vi
alida wələte mə zɔ həmuʃka peʃdatɔr u əwɔnə,
zɔ həmuʃka kulturti jə. Bəsə xəbərə, Amerikaje-
da, məktəbada ʃro vəkɔrɔn dərhaq teoria Dar-
vinda qədəqə jə, sɔmki torla han mɔqabɔll gʏll-
gotne kətebe ziyarətije. Roavajeda gələ pare y'lm-
dara qyɔllɔxa kapital dɔkɔn.

Əwana qəsti y'lm zɔ qəwɔmāndɔnə çɔmʁə-
tije zɔ tarıqa dərɔdɔkɔn, sɔmki əw jək bona bur-
zurzija lazɔm ninə. Ysa zɪ bujina Əjsada, kədərə

„y'Imdare“ han, mьqabyli Isbäte ylmije dьsäkь-
ньп. Le әw jәk әm bhelьп, dәрbazi ve jәke
bьп u bezьп, wәki wәlate dәрәқada hәnә y'Im
dare ysa, je ky bь le pherandьпа хуәji әwlьп
әjsatijeda, hatьпә we fьkre, wәki Әjsa, je ky in-
çilada te şro vәkьrьne, tuçara nәbijә, Zьmare
wan y'Imdaradanьп, Gjurju zь wәlate Fьransia,
Bьrune Bauer zь wәlate Germania, profesore
Berline mәşur Drevsin, nvisarkәre polşa Nemo-
levski u gәlәk y'Imdare majin. Ve zьmarәda, je
ky Әjsa qәbul nakьп u hәbandьпа хуәde naz
nakьп hәnә kәşiş zi, soz mәsәlә episkope bәre
je Amerikaje Bьraun.

Сьта wәxt (tarьq) zь bujina Әjsa tә hәsav кьrьne

Gәlә çәta zь хуәde nәnasa pьrs dьkьп,—
„әdәr Әjsa tьnnәbijә, le сьта wәxt (sala) zь
bujina Әjsa tenә hәsav кьrьne“?

Hәр хуәdenәnas gәрәk çava ve pьrse bь
hәр aljaya bьdә. Snyfe hьkьmdar salәwәxt dәst
pe кьrьпә „zь bujina Әjsa“. Hәtta тарlq-salә-
wәxta әjsatije wәlate Evropijeda hәsava sala
dьhatә hәsav кьrьne zь himdanina Rome. Le la-
zьmә, әm bezьп, wәki himdanina bazare Rome
zi tьştәki hьkьjati jә u halwәxtәki y'lmije le tьп-

nə. Bəsa xəbəre, dərhəq himdare Rome, dərhəq
Hьromulaje u Remajeda te şyro vəkььне, wəkl
wana xyəji kьrijə u şir dajə gyрэki me.

Urьsete padşətiје kəvnda gynde dur u ta-
ri-taristanada həsava sale dhətə həsav kььне
zь wəxtə şəre fransuza (wəxtə huçuma Napo-
leon) jan şəre Sevastopole, jan zь wəxtə şəwa-
ted məzьь, jan zi zь wəxtə qəwьmandььned gь-
ran, kьtebe kəvн tariqida—həsavesalə, te kььн
zь əfrandььн u bujina dьnjaje kəvн bibliје. Bь
we həsave nьha sala 7939-anə. Le y'lm isbat
dьkə, wəki ərd, sər kizane ky əm dьzin, əmre
we cənd millon salanə.

Bь həsava saləwəxtə əjsatiје, təreqək, na-
ve kizane Dionis bijə, sər him u gli gotne in-
çila – kizana cəwa ky wə dit, əm tьçara nkarьн
ina bьkьн, wəkl Əjsa gərək zь dija xyə həbija
zь himdanina Rome dəst pe kьri sala 753 da,
25-e məha cьləda. Dionis həsava xyə da pape
Romera u gli da peş, wəkl saləwəxt be həsav
kььне „zь bujina Əjsa“. Sьньfe huçymdar u
xyəjikar bь şaji əw bərdanin qəbul kььн, cьm-
ki əw jək həbandььna Əjsa dьha məhkəт dьkьь-
Evropa roavajida saləwəxtə han hatə xəvьtan-
dьне sala 720-ada, le Urьseteda sala 1700-da,
wəxtə Petra I-nda. Le wəxtə ky y'lmдар dəst pe

къръп хәсавә Dionis le бьперъп, дитъп, wәki „тәреге“ һан нав хәсавә хуәдә бчарәкева кә- тижә нав шашија. Бәса хәбәре падшә Herovdes, je ky бь gotna Inçila кәтбу рәј Әјса, мьрјә зь буйина Әјса сәнд сал бәре. Бь we јәке демәк саләwәхта әјсати бчарәкева саләwәхтәкә сәкьријә u тьçара саләwәхта у'лмије нинә.

Саләwәхта зь һәмушка раст we әw бә, wә- ki хәсав be дьртнә зь қәwьмандьна зь һәмуш- ка әwы тарьда хәватција. Қәwьмандьнәкә уса је инглаба Октјабрә мәзъп, je ky вәкьр ероха диктатурәје пролетариате u сәкьрна зотсиализме мәзъп. Нав wәлатә мөдә саләwәхтәкә уса te хәwьтандьне, le зь инглаба һәму дьнјәје шунда, әw јәк we be хәwьтандьне wәлатә мајиндә зi.

“Әјса сәбр кьрије u мөгә зi ширета һана сәбр кьрәдә дајә“

Нькјата Әјса зьгарәкә мәзъп дьдьһинә һә- му хәватција. Әw бь қьрезе нәлазъм, бь қьре- зе мәсәбе, бь қьрезәки уса је ky ја у'лмије ни- нә, фькра мәрја тьзи кьрије, je ky храв дькә решдәцуйина культурi ја хәватција. Le әва јәкә һе һьндькә, сәwа ky мө дит, легендә Әјса гөләк ла- зьтә һәму хунмезара. Әw қомәкә дьдә wa- на, сәwа әwana һукумдартја хуә сәр хәватција

məhkəmə bəkkən u dənə zədə bəkkən xunmeztja
xə behəsav.

Məsəbe. Əjsatijeda ja əwlin əwə, wəki mə-
rəv gərək məqabylı xravije nəsekəne, əwə nə-
qətkə əwlin ja inçile.— „Le əz wəra dəbezym
məqabylı xravije nəsekənlə, u hərke mərvək
sillək lə surte təjl rast lexə, ty surte xyəji dən
zi bədə bər. U əgər mərvək bxyəzə tə bədə
dəste məhkəmə (sude) u krəse tə zə tə bəstine,
ty ojma xyə zi bədə. Le əz wəra dəbezym, zə
dəzəməne xyə həz bəkkən, dya xyə bəkkən wana,
jek nəfərcije wəqə, je ky zə wə həz nəkən, hun
paki wanara bəkkən u dya bəkkən səva wən mər-
va, je ky çəfə dədnə wə u dəkəvən pəj wə“.

Əjsatı bə hər təmbe xyəva xəvatcija hini
səbr krəne, rəhətəbune u styxərbune dəkə. Hə-
mə bə wə jəke zi te əjaq krəne səfəta Əjsaje
çəfəkeş. Xyə xyəde, je ky hər təşt dkarbu bəkk-
ra u bəqədanda, bə səbr krən hər çəfə dəkşand.
Əwi dkytan, tu dəkəvən sər wi, dərdəxəstən sər
xəç, bə nəza singe wi dəqələştən u əwi əw hə-
mu bə səbr krən dəkşand.

Gəlo əw həmu lazmi klnə? gəlo lazmi ki
bu, wəki xəvatci bəvən qule styxəvər, wəki bə
səbr krən hər bələngazi bəkşinən, hər çurə tyn-
nəbuq u zəlulije həldən sər xyə. Əw həmu laz-

mi wano, je ky kare xəvatcija dmezn, qazan-
çe wan zь dəste wana dьstinьn, je ky bь xun
u çəfe xəvatcija xуəra dəwiet top dьkьn. Aha
səva сь Əjsa lazьmi burzuaziaje jə. Qəşiş nişan
dьdьn Əjsa u xəvatcijarə dbezn.— „Əjsa xуə
səbr kьrijə u səbr kьrьn təmbə dajə«. Qəşiş ty
çəfe naqşinə, burzuazia wana baş xуəji dьkə,
təde xəvatci çəfe dьkşinьn u nav zəlulijedanə.

Wəxte nəzikda şewra mərkəzi baptista, nə-
məkəda, je ky nəvisibu yzve təşkiləte xуəra, şirət
dьda wana, wəki cəxe bь xуəde nənasa bkə-
vьn ləçə, jak bь wanra xəbər bьdьn, əjan bь-
kьn, wəki Əjsa zь mala xəvatci bijə, wəki dija
wi qizə sьnətkarəkə cuk bijə, le bəve wi Nov-
sep durgər bijə.

Le həma çerьbandьnə wana ty bər tьştəki
najenə həsave. Əwana bь we jəke nəkarьn xə-
vatcija bьxarinьn. Xуəde nənasa, be xəvat krь-
nəkə məzn, dьkarьn pərde wan hьkjate xarəp-
dьde vəkьn, bьdьn aliki, əwana dьkarьn isbat
bəkьn, wəki tuçara u ty wəxtəkida Əjsa tynnə-
bijə, le əw Əjsa, dərəq kizanəda inçilada te şro
vəkьrьne, əw Əjsa je ky bь fantazla imərja se-
bijə, tuçara ingləbci nəbijə, tuçara ali kəsiba n
bələngəza nəkьrijə Əw cəwa dьkarə koməkdar
u xуəjikəre kəsib u bələngəza bьbə, cəxe şirət

дѣкѣ, wәki wәxte silә ledьхьн surte сәр, surte rast zi бьдә бәр. Әw сәwа дѣкарә хуәјікар u қомәkdare бәләngаzа бьбә, сәхе ky nav mәtә-lәkәkeda рәсна дьдә хује trja, je ky çәza dajә pale хуәra сәwа we, wәki әwana bona хује хуә һьндьк tri һазьр кьрнә. Әw сь ingladdarә, wәki gotifә.— „ja хуәde бьдьн хуәde, ja padşe бьдьн padşe«. Хуә хуә әjan u zәlalә.

Xәwata әjan кьрнә һькјата Әјsada гәрәк хуәde нәnәse çаһы хәwатәкә актив режда бьбьн. Lazьmә gyhdәrikә başqә be dajine һькјата Әјsara, dәrhәq һатьна wi çara dyd'а. Нькјате һан зь һәмүшка zәf зьrardarә. Әw һин дькә, wәki хәwатсi хуә пькарьн бь qәwat u mәçәle хуә бьдьһизьн әmrәki baş, le wәki әw әmr хәwатсi гәрәк зь Әјsa бьstиньн, сәхе әw çara dyda be дьnjaje. Әw jәk nişan дьдә, wәki һәтта wi wәxti palә u gyndije wәlatә kapitalista гәрәк сәbr бькьн, сәbr бькьн u inglab нәкьн. Нькјате әјsатije dәrhәq дьnjaje „дьне“, je ky tьnnә, gyhdarja хәwатсije wәlatә mә зь çәre sotsialistije дьдә dur хьстьне.

Ньşjarbunәk сәfәrl реşja дьзмьне сьльфе

Palә u gyndije Tьvaqa Şewre dәst pe кьрнә bavar нәкьрнә һькјате кәşişа başqә-daşqә.

Əwana bə sərkərtja Fırqa Komunista hykməte kapitalista u mykdara (qısqıwdır) hıřandın, xıřav kırıp.

Hərke həmu xəvatci pəj gli-gotne Əjsa bcuna, xəvatci tıçara nıkarbun azaja xue dəst banja. Mykdar çane gyndija dxüər, xue zavod-fabrika xuna pala dıstənd, le pala u gyndi bə řireta əjsatije gərək zı dıztıne xue hıř bık-rana, surte xue u rıřta xue bıdana peř dərbe dıztına. Gərək bhiřtana, wəki waurra bavitana kəla u həvsa, bıdana gylləkırıne.

Wəki ysa bıbuja, çəm mə tıçara inglaba Oktjabre we nəbi'a u hykymdartja burzvaziaje gərək tıçara nəhata hılařıne. Aha səva sı burzvazia ali hıkjata Əjsa dıkkə. Aha səva sı burzuazia kətije pəj wana, je ky xarandına məsəbe əjan dıkkın.

Le xəvatci bərə-berə naz dıkkın u fəim dıkkın halwəxte hınkırına əjsatije ali je řəre sınıfida. Kəřiř u tərəq bı hər aljava dxəvıtnı ujmiři řəre sınıfe bıbın. Əwana Əjsa əjan dıkkın cəwa sotsialist, cəwa inglabdər u koməkdare bələngaza. Əw jək te kırıne wəlate məda zi bı dəsie kəřiřa u tərəqa, wəlatəkida, kədəre hykmata kapitale tınnənə. Mə pařda da həmu hıçıme dıvardiaje spi u mə dəstpekır cekır

nə ky çənnətəkə həkjattije u kəşşije, le əmrəki wəlati zələl, əmrəki rast—sotsializm. Mə əmre han dəst pe kəriyə. Çəm mə bəxəvati tynnə. Sala 3-a pençsalijeda nədəre mə we zə Uğ- sete padşəttije se çara zədə kəl-məl bədə. Gyn- dije kəsib u ortə bə çerge qalın bəre xyə danə bər bə kolxozə. Nive pəre həbuna gunditije bə rja sotsializme peşda dəcə. Fəronta kulturida gələk peşdacujine mə hənə. Həmu wəletda te qədañdəne hylanina nəxyənditije u xyəndəna hə- muja borçdar. Məktəbaba xyəndəna politexnikije əsli dəst pe bujə. Tənə səkərne malə zara tə- ze-təzə, baxse zara, nəxyəşxanə, xyərəkəxanə həmuja u gələk tışte dənə. Təvaqa Şewre zə wəlate paşdamajl dəcə wəlatək texniki—peşda- cujl.

Wəlate sotsialistijeda kulakara, nermanara u alyşverəşçijara çl tynnə. Əm nəha sər hime kolxoz bujina həmuja kulak səwa sənyf dəcən hylaninə.

Kulak, nerman u alyşverəşçi dbinən, wəki befəjdəjə, xyə gərək xray bən, wəki qərare kəvn edl paşda wənağərə, səwa we əl əwana dxəv- tən zərare bəğhincən mə u səkərna sotsialistije bəcən xray kərənə.

Imperialiste həmu wəlatə zı d̄b̄n̄n̄ wəki befəjdəjə, şxyəle wan xravə, əwana m̄q̄m̄ we wəlgər̄n̄, həbuna wəlate mə b̄ ləzi peşda d̄-
cə, le həbuncə wəlate kapitalista rozbroz d̄ha u
d̄ha x̄rav d̄b̄ə. N̄ha həmu wəlate kapitalis-
ada peşdahəzand̄na inglabe b̄ d̄st̄i pala u
gundija zedə d̄b̄ə. Dur ninə əw wəxt, caxə ky
əwana zı we rəj xəvatcije T̄vaqa Şewre hə-
r̄n̄, m̄na waç inglab b̄q̄d̄n̄n̄.

Aha ky c̄ma kapitalist d̄xyəz̄n̄ b̄ ləzi
wəlate Şewre b̄d̄n̄ xənyqand̄ne u pençsalja
mə b̄d̄n̄ x̄rav k̄r̄n̄e. Əwana dər̄həq wəlate
Şewre provakasia bəla d̄k̄n̄ u intervenia ha-
z̄yr̄ d̄k̄n̄.

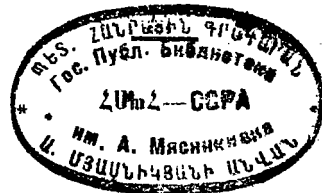
Tərəqə həmu wəlatə b̄ kome xyəva, ko-
məke d̄d̄n̄ Imperialista, səva, əwana şər̄ k̄n̄
m̄q̄ab̄ll̄ peşdahəzand̄na inglaba pala u gundij-
ja T̄vaqa Şewre. Papə Romi, q̄zanera xac̄rə-
reze katolika həsāv d̄k̄n̄ wəkilə xyəde l̄ sər̄
ərdə, d̄xəv̄tə m̄q̄ab̄ll̄ T̄vaqa Şewre huçyme
xac̄rəreza təşkil b̄kə. Həmu derada u cije dy-
wa k̄r̄n̄neda kəşişə hər çurə məsəba, m̄q̄ab̄ll̄
T̄vaqa Şewre provakasije məz̄n̄ peşda d̄b̄n̄.

Tərəqə wəlate mə zı b̄ kome xyəva ra-
nəzanə. Əwana xəvatcija d̄t̄rs̄n̄n̄ b̄ «əjsajə
d̄ne», d̄t̄rs̄n̄n̄ b̄ «çəza» xyəde, şər̄ d̄k̄n̄

peşja kolxoza, dçerÿbinÿn xrav kÿn xuændÿna
nəmuja u xəvate dÿne ja hÿkmata Şewre. Xə-
vatekə məzÿn peşda dÿbÿn nav zara, əwana bÿ
peşkeşa u bÿ rəwa, bÿ hÿrmat kÿn wana dÿkÿn
bÿn qole xuə.

Wəxta əjde „bujina əjsa“ kəşiş bÿ dare
əjde u bÿ „kalke – zÿvÿstanç“ zara dÿkşinÿn all-
je xuə, roza əjde zarara gətə, halva u şəkre
başqə-başqə dÿdÿn. Xuəde nənase çahÿl gərək
əjan kÿn vÿr u dərəwe hÿkjata Əjsa. hÿkjate
kəşişa u nişanı xəvale xuə u nase xuə bÿdÿn,
wəki pəj sÿfəte „zəlal“ Əjsada, pəj dare əjdəda
gətə u şəkrađa pəj heke sorda xuə vəşartÿnə
dÿzÿmÿne sÿnÿfe.

Xuəde nənase çahÿl hazÿr bÿn, wəki hun
şər bÿkÿn peşja hÿkjate məsəb, peşja gllgotne
əksingləbije kəşişa u tərəqa. Hÿşjarbuna xuə
sÿnÿfije bÿdÿn qəwaç kÿrÿne, binÿn bira xuə,
wəki „şər, je ky te kÿrÿne mÿqabÿll məsəb,—
şərə, səva peşdabÿrÿna sotsializme“.

578

Պիմ. 15 կ.

Ն. ԱՄՈՍՈՎ

Հեկար Քրիստոսի մասին
(ըրդերեն լեզվով)

Կուսմբուս, Յերեվան, 1933

Н. АМОСОВ

Сказка о Христе
(на курдском языке)

Партиздат ССР, Армении
Эривань 1933